Tudományos publikálás, irodalomkutatás és digitális bölcsészet

Kurzus tematika

A félévben tartott óra során a következő témakörökről volt szó:

- 1. Publikálás, tudományos publikációk, open access mozgalom, tudománymetriai alapok
- 2. Idegen nyelvű multidiszciplináris bibliográfiai adatbázisok (Web of Science, Scopus)
- 3. Idegen nyelvű multidiszciplináris teljes szövegű adatbázisok (folyóiratok és e-könyvek e.g, EBSCOHost, Wiley, Oxford, Proquest)
- 4. Magyar nyelvű bibliográfiai adatbázisok (e.g. MATARKA, MOKKA, NPA, MTMT)
- 5. Magyar nyelvű teljes szövegű adatbázisok (e.g. ADT, Szaktárs, Typotex, Tankönyvtár)
- 6. Bevezetés az MTMT működésébe és használatába
- 7. Digitális bölcsészeti alkalmazások 1.: Általános bemutatás és példák
- 8. Digitális bölcsészeti alkalmazások 2.: A Traskribus kézírásátírást és felismerést segítő program bemutatása

PUBLIKÁCIÓ, TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATOK; OPEN ACCESS, PARAZITA FOLYÓIRATOK

Mátyás Melinda

ELTE EJC Mednyánszky Dénes Könyvtár

2025.

TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATOK

- A **tudományos folyóiratok** (*scholarly* vagy *academic journals*) ismérvei:
  - ISSN-számmal rendelkeznek (ellenőrzés: https://portal.issn.org/)
  - Szakmai szerkesztőbizottságuk van
  - Tartalmaznak eredeti közleményeket, amelyeket a téma szakértői, kutatók írtak
  - Rendszeresen megjelennek
- **Lektorált folyóirat** (*peer-reviewed journal*): kettős, vak lektoráláson (*double blind*) esnek át a közleményei
- **Megjelenési forma**:
  - nyomtatott (*print*),
  - nyomtatott és online (*print* + *online*),
  - csak online (*only online*)

A TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATOK FELÉPÍTÉSE

Magyarul	Angolul (forrás: MTMT – Jelleg, típus besorolás 4.0)
Eredeti közlemények (Tanulmányok, Közlemények)	Original article (Studies, Research article)
Összefoglaló közlemény	Review (paper)
Kisebb közlemények (Rövid cikk, Levél - minősített)	Short communications (Note, Research letter)
Könyvszemle (recenziók, ismertetők)	Review (Book review), Discussion note, Critical notice, Reader's report
Konferenciaközlemény, absztraktok	Abstract, Conference paper
Forráskiadás	Editon of primary sources, Text edition

A TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATOK ALAPDOKUMENTUMAI, LEÍRÁSAI

A folyóiratban és/ vagy a folyóirat honlapján feltüntetve:

- A folyóirat témájának, célkitűzésének leírása (*About this journal/ Aims&Scope*)
- Főszerkesztő, szerkesztőbizottság tagjai, tanácsadó testület (*Editorial Board*)
- Szerzői utasítás (*Instructions for authors/ Author guidelines*): formai és tartalmi előírások a publikáláshoz (külön dokumentum és/vagy a folyóiratban)
- Megjelenés gyakorisága/ periodicitás
- ISSN/e v. online-ISSN
- Aktuális szám (*Current issue*) és Archívum/ Korábbi számok (*Archives*)

PÉLDÁK 1.

Journal of Intelligent & Fuzzy Systems

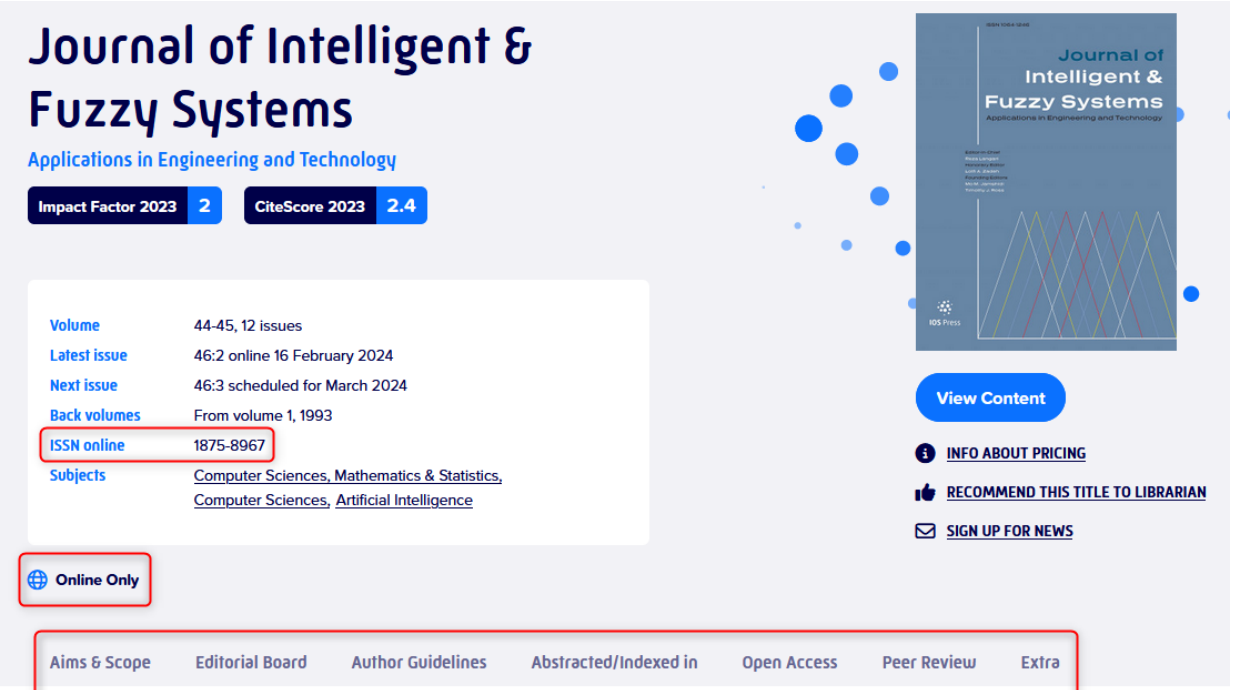

Aims & Scope

The purpose of the *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems: Applications in Engineering and Technology* is to foster advancements of knowledge and help disseminate results concerning recent applications and case studies in the areas of fuzzy logic, intelligent systems, and web-based applications among working professionals and professionals in education and research, covering a broad cross-section of technical disciplines.

PÉLDÁK 2.

Cybernetics and Systems Analysis

Volume 60

Issue 1 | January 2024

Volume 59

Issue 6 | November 2023

Issue 5 | September 2023

Issue 4 | July 2023

Issue 3 | May 2023

Issue 2 | March 2023

Issue 1 | January 2023

Volume 58

Issue 6 | November 2022

Issue 5 | September 2022

Issue 4 | July 2022

Issue 3 | May 2022

Issue 2 | March 2022

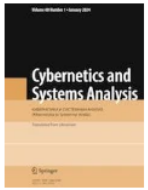

Volume 60, Issue 1

January 2024

17 articles in this issue

Aktuális szám

Archívum

Cikkek

Fundamentals of the Integrated Use of Neural Network and Ontolinguistic Paradigms: A Comprehensive Approach

O. Palagin, V. Kaverinskiy ... M. Petrenko

SOFTWARE–HARDWARE SYSTEMS | 07 February 2024 | Pages: 111 – 123

Software and Hardware Complex for Non-Contact Investigation of Samples of Solid Natural Hydrocarbons: Preliminary Experiments

M. Primin, O. Burchak ... O. Balalaev

OriginalPaper | 07 February 2024 | Pages: 124 – 134

Optimizing the Algorithm of Wavelet Packet Signal Filtering

Yu. K. Taranenko & O. Yu. Oliinyk

OriginalPaper | 07 February 2024 | Pages: 135 – 145

Multilevel Face Recognition System

V. M. Opanasenko, Sh.Kh. Fazilov ... Sh.S. Kakharov

NEW MEANS OF CYBERNETICS, INFORMATICS, COMPUTER ENGINEERING, AND SYSTEMS ANALYSIS

08 February 2024 | Pages: 146 – 151

Mathematical Modeling in Static Three-Dimensional Boundary-Value Problems: A Skew-Symmetric Problem for a Layer Weakened by a Through Hole with Sliding end Clamping

B. E. Panchenko, Yu.D. Kovalev ... L. M. Bukata

OriginalPaper | 08 February 2024 | Pages: 152 – 162

EGY FOLYÓIRATCIKK FELÉPÍTÉSE, JELLEMZŐI

Formai:

- Szerzők, szerzők munkahelye (sokszor a tartalomjegyzék után vagy előtt)
- Cikk címe
- (Cím angolul)
- DOI-szám (Digital Object Identifier) meghatározása
- A szerző ORCID azonosítója

DOI-kereső: http://dx.doi.org/ ; pl. 10.1556/Acr.15.2014.1.2

Tartalmi:

- (Absztrakt, kulcsszavak)
- Bevezetés
- Anyag és módszer
- Eredmények
- Megbeszélés/ összegzés
- Bibliográfia/ Irodalomjegyzék

PÉLDA

- European Journal of Physics 10.1088/1361-6404/ad230c

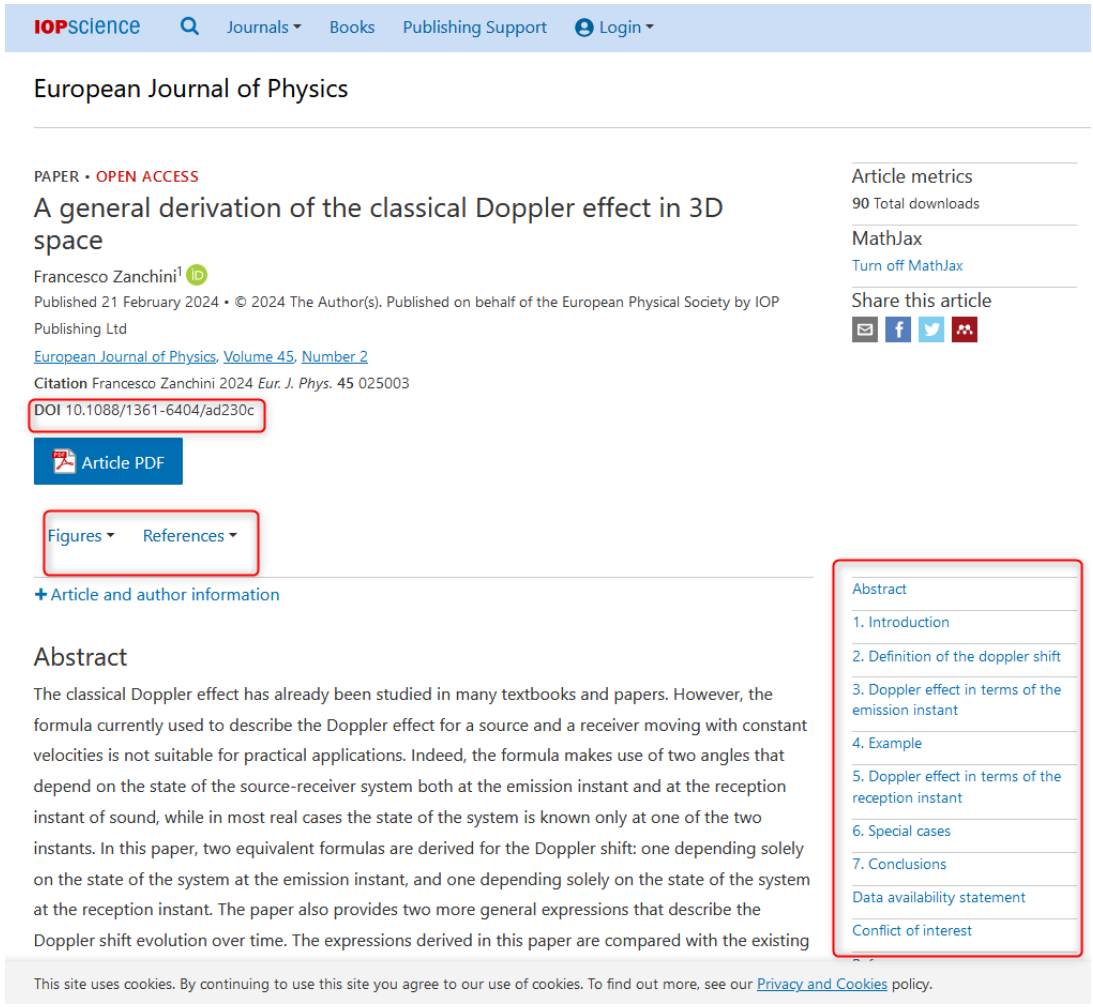

IOPscience Journals Books Publishing Support Login

European Journal of Physics

PAPER • OPEN ACCESS

A general derivation of the classical Doppler effect in 3D space

Francesco Zanchini[1]

Published 21 February 2024 • © 2024 The Author(s). Published on behalf of the European Physical Society by IOP Publishing Ltd

European Journal of Physics, Volume 45, Number 2

Citation Francesco Zanchini 2024 *Eur. J. Phys.* **45** 025003

DOI 10.1088/1361-6404/ad230c

Article PDF

Figures References

+ Article and author information

Article metrics

90 Total downloads

MathJax

Turn off MathJax

Share this article

Abstract

The classical Doppler effect has already been studied in many textbooks and papers. However, the formula currently used to describe the Doppler effect for a source and a receiver moving with constant velocities is not suitable for practical applications. Indeed, the formula makes use of two angles that depend on the state of the source-receiver system both at the emission instant and at the reception instant of sound, while in most real cases the state of the system is known only at one of the two instants. In this paper, two equivalent formulas are derived for the Doppler shift: one depending solely on the state of the system at the emission instant, and one depending solely on the state of the system at the reception instant. The paper also provides two more general expressions that describe the Doppler shift evolution over time. The expressions derived in this paper are compared with the existing

Abstract
1. Introduction
2. Definition of the doppler shift
3. Doppler effect in terms of the emission instant
4. Example
5. Doppler effect in terms of the reception instant
6. Special cases
7. Conclusions
Data availability statement
Conflict of interest

This site uses cookies. By continuing to use this site you agree to our use of cookies. To find out more, see our Privacy and Cookies policy.

GYAKORLÓ FELADATOK

- 1. Keresse meg egy Ön által ismert szakfolyóiratnak a hivatalos honlapját! (Ha nem jut eszébe ilyen, keresse meg a Physics in Perspective c. folyóiratét.)
- 2. Keresse meg, hogy hol van az oldalon az archívum / előző számok tartalomjegyzéke és az aktuális szám!
- 3. Hol található az oldalon a szerzői utasítás?
- 4. Keresse meg az adott folyóiratot az ISSN portálon: https://portal.issn.org/ !

EGY TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNY ÍRÁSÁNAK MENETE VÁZLATOSAN

1. Témaválasztás és munkaterv elkészítése
2. Szakirodalom gyűjtése
3. Empirikus kutatás
4. A dolgozat megírása (figyelembe venni: pontos hivatkozások, etikai kérdések)

PLÁGIUM, PLAGIZÁLÁS

- Meghatározás: más szerző írásának részeit hivatkozás nélkül átvenni a saját írásunkba

Plágiumkeresők:

Ingyenesek pl.:

- SZTAKI KOPI-ja: https://kopi.sztaki.hu/
- Dupli Checker: http://www.duplichecker.com/
- Plagium.com https://www.plagium.com/

Fizetős:

- Pl. Turnitin

MI FELHASZNÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Ún. AI content detector oldalak:

- Quillbot: https://quillbot.com/ai-content-detector - nem támogatja a magyar nyelvet
- GPTZero: https://gptzero.me/ - részben támogatja a magyart
- Scribbr: https://www.scribbr.com/ai-detector/ - nem támogatja a magyart
- UD Undetectable.ai https://undetectable.ai/ - nem ír százalékot
- Copy leaks https://copyleaks.com/ai-content-detector - nem ír százalékot

MÁSODKÖZLÉS

- Meghatározása: ugyanazt az írásunkat az eredetire való hivatkozás nélkül közölni több különböző folyóiratban vagy könyvben
- Ugyanannak a cikknek több nyelven való publikálása: etikailag lehetséges, de nem számít két közleménynek (pl. MTMT: utánközlés kategória)
- Az elfogadását az MTA tudományos osztályok külön-külön meghatározhatják.

OPEN ACCESS PUBLIKÁLÁS

- **Open access (OA) mozgalom**: kiváltója a tudományos kommunikáció krízise és internet-technológiák egyre szélesebb körű elterjedése;
  célkitűzése: a kutatásokhoz való nyílt hozzáférés biztosítása az interneten
- **Tudományos kommunikáció krízise**: növekvő folyóiratcímek; folyóirat-előfizetések drágulása; kutatók és kutatásfinanszírozók részéről: a többszörös publikációs költség nehezményezése (létrehozás és hozzáférés)
- **Felhasználás szabályozása** általában: Creative commons lincencekkel: http://creativecommons.org/licenses/

KUTATÁSI ADATKEZELÉS - FAIR ALAPELVEK

Findable Accessible Interoperable Reusable

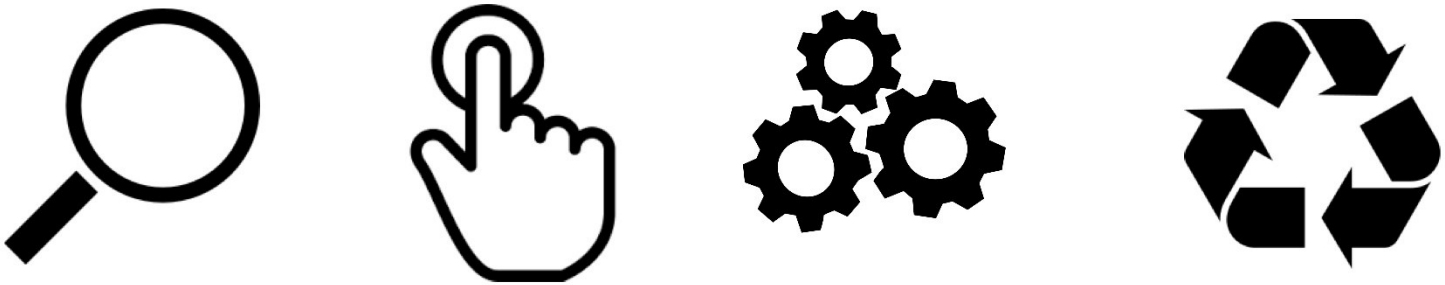

- Megtalálható, elérhető, együttműködő, újra felhasználható
- Metaadatok leírása szabályozott lehet,
- A szerzői jogok – felhasználási feltételek megszabása (pl. Creative commons licenszek),
- Átlátható mappastruktúra, hosszú távú megőrzésre használható fájlformátumok, adattárolás átgondolása, megosztási lehetőségek (URI, DOI)
- Egyes pályázatoknál már elvárják ezek alkalmazását

Bővebben: https://openscience.hu/f-a-i-r-kutatasi-adatkezeles/

PARAZITA/ PREDÁTOR (PREDATORY) FOLYÓIRATOK; MEGTÉVESZTŐ (HIJACKED) FOLYÓIRATOK

- Az OA árnyékában létrejött haszonszerzési mód, amely során a valódi tudományos értéket nem képviselő folyóiratok a közlés díját elkérve mindenféle lektorálás nélkül teszik közzé a folyóiratcikkeket, ha egyáltalán megjelentetik
- **A parazita és a megtévesztő folyóiratok, kiadók jellemzői**:
  - A valódi tudományos folyóirathoz nagyon hasonló honlap, szerkesztőbizottság feltüntetése, de ha utánajárunk, kiderül, hogy nem igazi szakmabeli emberek ők
  - Olyan ígéretet tesznek, mely szerint igen rövid időn belül megjelenik a közlésre szánt cikkünk
  - Nem ismertek a szakmai körökben
  - Az eligazodást segíti **Jeffrey Beall (Beall-lista)** gyűjteménye a parazita kiadókról, folyóiratokról: ~~http://scholarlyoa.com/about/~~ - 2017. januárban megszüntették – mentései: ~~http://beallslist.weebly.com/~~-https://beallslist.net/
  - Ajánlott, tájékozódást segítő oldal: http://thinkchecksubmit.org/
  - Legújabb fejlemények: „kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok" – Norvég lista https://www.mtmt.hu/kifogasolhato_folyoiratok

OPEN ACCESS – TOVÁBBI OLVASMÁNYOK A TÉMÁBAN

A Debreceni Egyetem által fejlesztett ismeretterjesztő oldal:
http://www.open-access.hu/

MTA KIK oldala:

https://openaccess.mtak.hu/

Bizonytalanság esetén az ELTE Egyetemi Könyvtárhoz is lehet fordulni OA-publikálással kapcsolatos kérdésekkel:
mtmt@lib.elte.hu

TUDOMÁNYMETRIA RÖVIDEN

Mi a tudománymetria?

- A tudomány mérése
- A tudomány modellezésének tudománya
- **Alapfeladata**: a tudomány szerveződésének, működésének kvantitatív vizsgálata
- A tudományos teljesítményt mérő, számszerűsítő indikátorokra van szükség
- **Az indikátorok alapjai**: tudományos publikációk (a tudomány formális kommunikációja) – a kutatás eredményeinek és kapcsolódó adatoknak a forrása (bibliometria területe)
- **Feltétele**: hozzáférhető adatok – pl. nagy adatbázisszolgáltatók: Scopus, Web of Science – *multidiszciplináris indexelő és citációs adatbázisok* – céljuk: nemzetközi tudomány reprezentálása
- DE: *általuk* a természetüknél fogva *le nem fedett területek* (humán- és társadalomtudományok) – más lehetőség az adatgyűjtésre: pl. Magyar Tudományos Művek Tára

INDIKÁTOROK 1.

Két népszerű indikátor:

- **Impaktfaktor (IF)**: folyóiratok minőségét mérő hatásténye ző/ hányados (az adott évben a megelőző két évben megjelent cikkekre érkezett hivatkozások száma osztva az adott évben megjelent cikkek számával) – szolgáltatója: Thomson Reuters (Web of Science);
  számos finomítása és alternatívája használatos, amelyek például algoritmikusan differenciálnak a különböző helyről érkező hivatkozások között – pl. **SNIP** (Source Normalized Impact)
- **Hirch-index (H-index)**: főként egyéni teljesítmény meghatározására; a publikációk és az idézetek számát is figyelembe veszi kiegyensúlyozottan: ha egy kutatónak 3 a Hirsch-indexe, az annyit tesz, hogy három olyan közleménye van összesen, amelyek egyenként legalább háromszor voltak idézve; a többi közleménye, akármennyi is van, ennél kevesebbszer

INDIKÁTOROK 2.

- **SCImago journal rank**: szakterületi folyóiratlista, a terület folyóiratait sorba rendezi és a listát kvartilisekre vagy quintilisekre osztja attól függően, hogy melyik negyedbe esik – pl. Q1 – első negyed (0-25%), Q2 – második negyed, etc.
  egy folyóirat több szakterülethez is tartozhat
  számításának alapja: citációk súlyozott száma, publikációk száma
  (felhasználása: MTMT)

Egyéb mutatószámok:

- **CiteScore (Scopus)**: az IF-hoz hasonló számítási mód, de **az előző 3 év idézettségi és publikációs adatait** veszi figyelembe; az összes Scopusban szereplő közleménytípust beszámítja a publikációk közé (a nem eredeti közleményeket is)
  számítása: az adott évben a megelőző három évben megjelent cikkekre érkezett hivatkozások száma osztva az adott évben megjelent közlemények számával
  valós idejű számítás: CiteScore track

INDIKÁTOROK 3.

- Altmetrics: annak kiküszöbölésére, hogy a többi mérőszámnál éveket kell várni a kiértékelésre – valós idejű visszajelzést igyekszik adni a tudományos hatásról
  eszközei: online médiumok követése a cikkek népszerűségének értékeléséhez pl. közösségi oldalakról, blogokról, online magazinokból és számos más online felületről gyűjtik szisztematikusan az említéseket – súlyozza a forrásokat és pontszámot ad
- De: tudományos értékelésre jelenleg nem alkalmazható
- Megjelenítése pl. a kiadó oldalán a folyóiratcikket megnyitva: http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jcal.12130/full
  Scopus adatbázisban

REPRODUKÁLHATÓSÁGI VÁLSÁG

- Sok kísérlet, felmérés nem megismételhető
- A tudományos eredmények háttéradatait sokszor nem publikálják vs. adatok depozitálásának szükségessége bizonyos pályázatokhoz
- Sokszor a publikált adatot nem lehet értelmezni, használni

NYÍLT TUDOMÁNYOS KEZDEMÉNYEZÉSEK

- NKFIH – nyílt hozzáférés az eredményekhez, FAIR, CARE szemlélet, új generációs tudományértékelési rendszer, új típusú ösztönzők kitalálása, nemzetközi együttműködések
- NKFIH pályázatoknál kötelező az adatkezelési terv benyújítása + OA publikálásra fordítható összeg megléte
- MTMT – kutatási adatok rögzíthetők
- EISZ – OA szerződések
- Egyetemi OA lapok
- Intézményi adatrepozitóriumok megjelenése pl. Concorda/ ARP, DEENK
- Publikálási platform – https://open-research-europe.ec.europa.eu/ (ORE) – lokális maradt
- Slow science https://hcommons.org/?get_group_doc=1003678/1700760973-AnotherScienceIsPossible_A-IsabelleStengers.pdf (manifesto)
- Árnyoldal: MDPI folyóiratok (WoS-ból 50-et visszavontak) pl. Q1-es folyóirat példája 1000 -> 300 cikk

NYÍLT TUDOMÁNYOSSÁG FOLYT. COARA ALAPELVEK

- CoARA (Coalition for Advancing Research Assessment) tudományos értékelési rendszer újragondolása
- Kutatói közreműködésekből több típus elismerése (pl. adatgazdász szerep)
- Minőségalapú értékelés (hangsúly pl. a peer review-n)
- Folyóiratalapú mutatószámok hibás használatának elkerülése
- Intézményi rangsorok elhagyása a kutatásértékelés során (külsők)
- Erőforrások biztosítása a kutatásértékelés megújításához

NYÍLT TUDOMÁNYOSSÁG FOLYT. EOSC

- European Open Science Cloud https://eosc.eu/
- Cél: a kutatási adatok kezeléséhez biztosítson és tartson fenn infrastruktúrát
- Meglevő infrastruktúrák összekapcsolása
- Csomagok készítése egy-egy célhoz (vs. túl sok különálló alkalmazás)
- Marketplace – ingyenesen használható programok (megszűnt – helyette: https://eoscfuture.eu/)
- Magyaro.-ról a volt KIFÜ (most a Pro-M-be olvadt) a tagja
- Nyílt Tudományos Fórum rendezvénysorozat https://videotorium.hu/hu/search/any/Ny%C3%ADlt%20Tudom%C3%A1nyos%20F%C3%B3rum

NYÍLT TUDOMÁNYOSSÁG FOLYT. PRO-M SZOLGÁLTATÁSOK KUTATÓKNAK

- Foodle – eduID-val időpontra szavazás reklámok nélkül
- Filesender.hu – fájlküldés biztonságosan
- Letsmeet.hu – időkorlát nélküli videokonferencia
- Videotorium – konferenciaelőadás-felvételek
- Szuperszámítógép-kapacitás (Komondor, Leo)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Keresési stratégiák, kulcsszókiválasztás, tippek a hatékony kereséshez

Mátyás Melinda

ELTE EJC Mednyánszky Dénes Könyvtár

2025

Tartalom

1. A keresési folyamat:
    1. A téma meghatározása
    2. Kulcsszavak kiválasztása
    3. Az adatbázis kiválasztása
    4. Kulcsszavak összekapcsolása logikai operátorokkal; csonkolás
2. Tippek a hatékony kereséshez

1. 1. A téma meghatározása

Szempontok:

- 2-3 fogalom egy témában
- Jó példa: Hogyan értékelik a **saját teljesítményüket** a **középiskolában lemorzsolódók**?
- Fogalmak (legtöbbször angolra kell fordítani a kereséshez!): high school, dropouts, self-efficacy
- Túl sok fogalom a téma meghatározásában: Hogyan befolyásolja a 9. osztályosok lemorzsolódását a konfliktusuk az osztályfőnökükkel?
- Túl kevés: self-efficacy
- Személyes véleményre alapozás helyett mérhető eredményekre irányuló kutatás

1.2. Kulcsszó kiválasztása

- A téma meghatározása alapján kiválasztani a fogalmakat, a kapcsolódó fogalmakat és kulcsszavakká alakítani
- A fő fogalmak kiválasztása
- Pl. Mi **motiválja** a **felnőtteket** arra, hogy **online tanfolyamot** végezzenek?
  - Kulcsszó: motivate, adult learner, online courses
  - Kulcsszavak kibővítése: szinonímák, kapcsolódó szavak, hasonló jelentésű fogalmak – AI segítsége! pl.

motivate, motivation, motivating	adult learners, adult students	online course, distance education, web-based course

1. 3. Az adatbázis kiválasztása

A könyvtárban elérhető előfizetett adatbázisok: a megjelenő oldalon ajánlott kategóriák: oktatás, multidiszciplináris

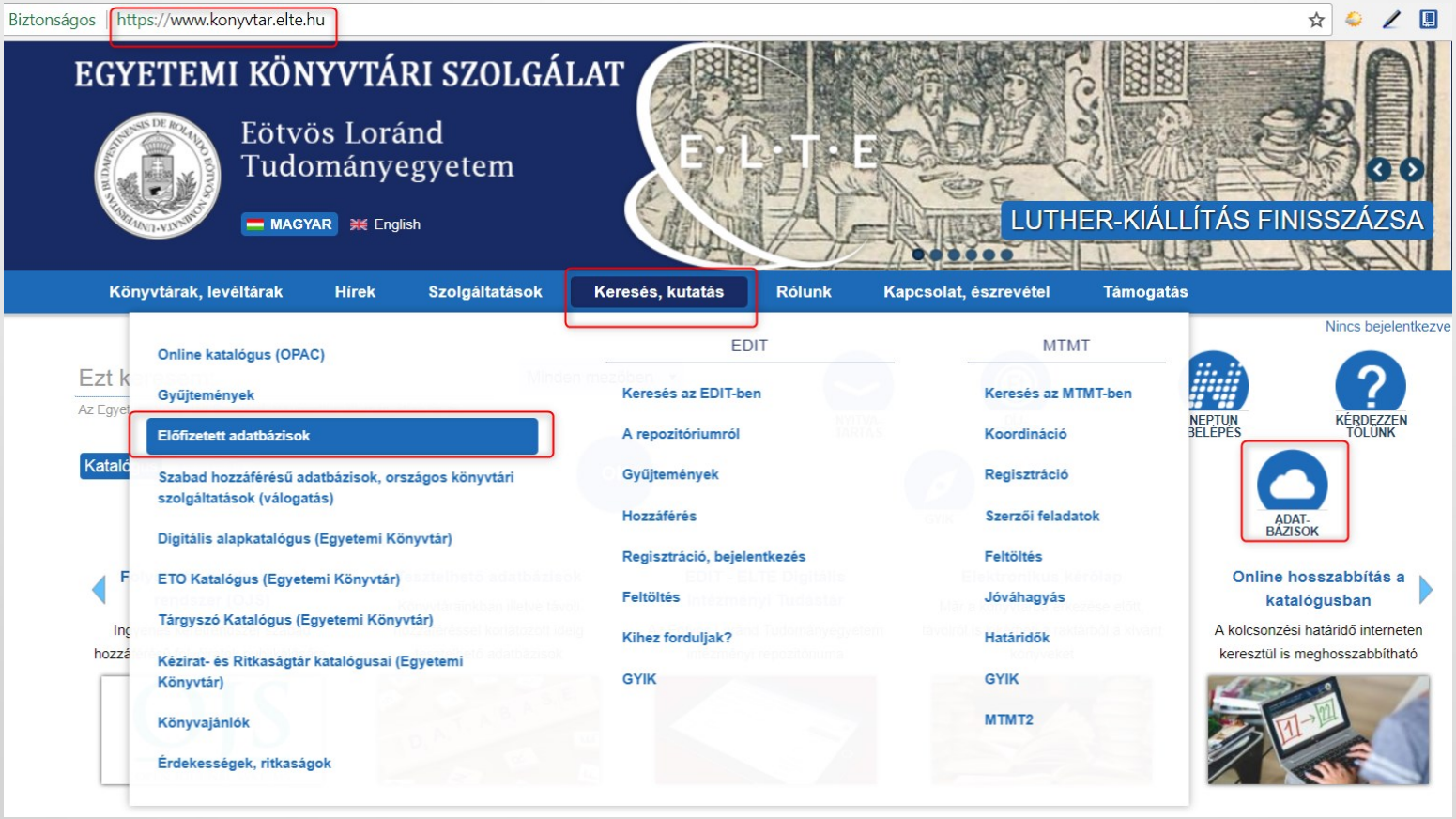

1.4. Kulcsszavak összekapcsolása logikai operátorokkal

Logikai operátorok:

- AND – szűkítés
- OR - bővítés
- NOT – szűkítés

motivate, motivation, motivating	adult learners, adult students	online course, distance education, web-based course

Csonkolás lehetősége: egy szó több alakjára, más végződésekre is keressen pl. child* = child, childs, children, childrens, childhood; genetic* = genetic, genetics, genetically

2. Tippek a hatékony kereséshez

- **Ne használjunk** olyan kulcsszavakat, amelyek **túl általánosak**, amelyek több különböző szakterületű írásban használatosak. Pl. statisztika, kutatás, okok, adat, vélemények, hatások, eredmény, előny, hátrány, befolyás
- **Tiltólistás** szavak: pl. a, az, mert, de, mi, melyik, bár – ezek angol megfelelői
- Leíró, **minősítő** szavak: pl. pozitív, negatív, pro, con
- **Téma/ kutatási kérdés megválasztása**:
  - Specifikus legyen
  - Megvitatható legyen (ne eldöntendő)

  Pl. túl általános: Milyen hatása van a zenének?
  Specifikus: Hogyan segítheti a **zene** a **középiskolásokat** a **házi feladatuk** elkészítésében?

2. Tippek a hatékony kereséshez (folyt.)

Ha nincs találat vagy túl sok/túl kevés:

- Többszöri próbálkozás – más kulcsszavakkal
- Szinonimákat keresni, bővíteni/ szélesíteni a témát vagy szűkíteni a témát
- A meglevő találatokból inspirálódni: megnézni a tárgyszólistájukat, kulcsszavaikat, azokra is megpróbálni keresni
- Több adatbázisban keresni

Folyóiratkereső és multidiszciplináris bibliográfiai adatbázisok és teljes szöveges adatbázisok (Compass, Web of Science, Scopus, ScienceDirect)

Mátyás Melinda

ELTE Eötvös József Collegium Mednyánszky könyvtár

2025

Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! 4.0 Nemzetközi Licenc feltételeinek megfelelően felhasználható.

ELTE ÁLTAL ELŐFIZETETT ADATBÁZISOK ÉS AZ MTA ELEKTRONIKUS TARTALOM-KERESŐJE + UNPAYWALL

- **konyvtar.elte.hu – Kutatástámogatás – Adatbázisok**
- Az MTA keresője az országban elektronikusan elérhető tudományos tartalmakról: https://compass.mtak.hu/
  - Keresés DOI-ra,
  - Folyóirat vagy könyv címére,
  - Adatbázisra,
  - Intézményre – egy adott intézmény előfizetései
  - Településre – egy adott településen található előfizetett tartalmak intézmények szerint
- Repozitóriumi elérhetőség vizsgálata – böngésző plugin: https://unpaywall.org/
- Open access button – kereső: https://openaccessbutton.org/

Forráskeresési tippek

Milyen típusú írást keresek?

- Folyóiratcikk
  - Idegennyelvű: multidiszciplináris adatbázisok, folyóiratcsomagok, Compass
  - Magyar: matarka.hu (tartalomjegyzék), Compass
- Könyv:
  - Idegennyelvű: előfizetett könyvcsomagok (pl. Taylor and Francis, Wiley), Compass, bibliográfiai adatok: worldcat.com
  - Magyar: mokka.hu (közös katalógus)
- Szakdolgozat, disszertáció: felsőoktatási repozitóriumok

Multidiszciplináris adatbázisok
Scopus

- scopus.com
- Az Elsevier kiadó **bibliográfiai** adatbázisa
- Összesen több mint 19,500 kiadvány:
  - 18,500 lektorált folyóirat (ezen belül 1,800 Open Access folyóirat).
  - 400 szakmai kiadvány.
  - 340 könyvsorozat.
  - 4.9 millió konferenciakiadvány.
  - Computer Science témakörben 1906 cím
- Több kelet-európai indexelt folyóirat
- Idézőket is gyűjt (Cited by)
- Automatikusan használt lemmatizálást angolul
- Teljes szöveg: View at publisher
- Tutoriálok: https://service.elsevier.com/app/answers/detail/a_id/14799/supporthub/scopus/

Teljes szöveges adatbázis: ScienceDirect

- Az Elsevier Kiadó a fenntartója http://www.sciencedirect.com/
- ELTE előfizetése: Freedom Collection
- több mint 2500 teljes szöveggel elérhető (lektorált) folyóirat;
- navigációs lehetőség több mint tíz millió rekord között;
- 17 000 különböző folyóiratra mutató link, amely a tudományos élet minden területét lefedi;
- több mint 9,5 millió teljes szövegű cikk az 1995 (1997) utáni tartalomból, mely évente fél millióval növekszik;

Multidiszciplináris adatbázisok
Web of Science (WoS)

- webofknowledge.com
- A Clarivate Analytics (korábban: Web of Knowledge) **bibliográfiai** adatbázisai
- Összesen több, mint 12 ezer indexelt folyóirat

Elérhető adatbázisok az ELTE-n:

- Core Collection
- + ingyenesek: SciELO Citation Index, Russian Citation Index, KCI-Korean Journal Database

Multidiszciplináris adatbázisok Web of Science (WoS)

- Információs oldala: wokinfo.com
- Keresési feltételek:

pl. Topic (Title, Abstract, Author, Keywords, Keywords Plus); Publication Name: a forrás (folyóirat vagy könyv, konferenciakötet címe)

- Csonkolás jele: *, de a lemmatizálás az angol szavakra automatikus
- Idézőkre is lehet keresni:

Core Collection kiválasztása – **Cited Reference Search**

Multidiszciplináris adatbázisok Web of Science (WoS)

Segédanyagok a használathoz:

- Összefoglaló a keresésről, találati listáról, idézettségkeresőről

Videós útmutatók:

- Keresések elmentése és értesítések beállítása: https://www.youtube.com/watch?v=BhiaglcVYkQ
- Keresésekről általánosan: https://www.youtube.com/watch?v=8Ews2LPOY1s
- Találatok mentése a Marked list-re: https://www.youtube.com/watch?v=kXgAoNJLwBo

Teljes szöveges multidiszciplináris adatbázisok
EBSCO (Academic Search Complete)

- http://search.ebscohost.com
- Multidiszciplináris teljes szövegű
- **Academic Search Complete**: Több, mint 9000 teljes szövegű folyóirat, közülük 7700 lektorált
- Idézőkre is lehet keresni

Segédanyagok:

- Értesítési beállítások: https://www.youtube.com/watch?v=sGU-kYh0-vs
- Haladó keresés
- Filterek/ szűrők használata

Gyakorló feladatok

- Elérhető-e az ELTE hálózatából a Computers & security (ISSN: 0167-4048, 1872-6208) c. folyóirat? Ha igen, mikortól olvashatók elektronikusan a számai?
- Igen, 1982-től
- Keressen a Scopus adatbázisban a differential geometry és a 3d reconstruction VAGY 3d models kulcsszavakra! Hány találatot kapott? Mennyi ebből a szorosan a Computer Science tudományterülethez kötődő?
- 51
- Keressen a Web of Science adatbázisban a smart home, internet of things és a cloud services kulcsszavakra! Hány találatot kapott? Melyik évből való közülük a legkorábbi megjelenésű publikáció?
- 32, 2012

Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)
Általános ismertetés

ELTE Egyetemi Könyvtár
Mátyás Melinda, Szabó Panna

2015.

mtmt@lib.elte.hu

Magyar Tudományos Művek Tára

Tartalom

- Az MTMT létrehozása, céljai
- Az MTMT szolgáltatásai
- Az MTMT feltöltésének szabályozása az ELTE-n
- Jelleg, típus besorolás alapjai az MTMT-ben
- A teljes tudományos mű közleményfajtái
- Az adatfeltöltés alapjai az MTMT rendszerében

Az MTMT létrehozása és céljai

- Az **MTMT-t 2009-ben hozták létre** a Magyar Tudományos Akadémia, a MAB, a Magyar Rektori Konferencia, az OTKA és az Országos Doktori Tanács szervezésében és ajánlásával.
- Az MTMT létrehozásának célja, hogy **az egyéni és intézményi tudományos és egyéb szellemi alkotások nemzeti adatbázisa** legyen, és hiteles információt szolgáltasson az egyéni és intézményi tudományos teljesítményről.
- Az **ELTE** 2010-ben az elsők között **alapító intézményként** csatlakozott az MTMT-hez

Mit nyújt az MTMT?

- Modern informatikai eszközökkel hiteles **tudományos eredmény-nyilvántartást biztosít**, és **bemutatja az eredményeket**, magyar és részben angol nyelven.
- Nyilvános, hiteles, átvehető és hivatkozható **publikációs listákat** ad. Ezek felhasználhatók az intézményi akkreditációban, a doktori iskolákkal kapcsolatos követelmények teljesítése során, MTA, OTKA és NKTH pályázatoknál.
- Segíti az **akadémikus tagajánlásokat**, az "MTA doktora" pályázatok beadását és azok értékelését.

Mit nyújt az MTMT?

- Az adatot szolgáltató intézmények **tudományos teljesítményéről** összesített képet ad. Ez felhasználható az adott intézmények önértékeléséhez és/vagy külső értékeléséhez.
- A rendszer automatikus adatfeltöltést és megfelelő előkészítéssel adatkonverziót is végez, meglévő adattárakból és könyvtári rendszerekből.

Mi szabályozza az MTMT feltöltését az ELTE-n?

- Az ELTE dolgozóinak MTMT-vel kapcsolatos kötelezettségeit a **6/2012. (II. 23.) számú rektori utasítás** és az ahhoz kiadott Tájékoztató segédlet tartalmazza.
- A rektori utasítás **személyi hatálya** kiterjed a következő személyekre:
  - az Egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban állók,
  - az Egyetemmel hallgatói, valamint doktorjelölti jogviszonyban állók és
  - a professor emeritusok

Feltöltés az MTMT-be az ELTE-n

- A rektori utasítás szerint „**a tudományos művek adatainak feltöltéséért**, naprakész nyilvántartásáért,és az adatok hitelességéért **a művek szerzője a felelős**”.
- „A feltöltést a szerző személyesen, vagy az általa megbízott adatkezelő közreműködésével teheti meg.”

Feltöltés az MTMT-be az ELTE-n

- A szerző, vagy a nevében eljáró adatkezelő vagy adminisztrátor feladatai a feltöltésnél:
  - A megjelenés évében **rögzíteni a szerző saját műveit** (társszerzőseket is) mind az **MTMT-ben**, mind az **intézményi repozitóriumban** (EDIT)
  - **Évente** legalább egyszer feltölteni a művekhez tartozó **idézőket**
  - A pontosabb és a minőségi adatok feltöltéséért a töltést lehetőség szerint **adatbázisokból importálva** végezni a töltést
  - az OTDK-n bemutatott, valamint egyéb nemzetközi vagy országos pályázaton díjnyertes művek esetében egyéb adatok között feltüntetni az esetlegesen elnyert díj, valamint a témavezető nevét
  - **Beállítani** az MTMT-ben az egyes közleményekhez tartozó **szervezeti egységet** (intézményi hozzárendelést)

Feltöltés az MTMT-be az ELTE-n

A szerző, vagy a nevében eljáró adatkezelő vagy adminisztrátor feladatai a feltöltésnél (folyt.):

- **ELTE repozitóriumban (EDIT) való archiválás**hoz kapcsolódóan:
  2007-től archiválni–lehetőség szerint szövegként és nem képi formában a következő közleménytípusok teljes szövegű digitális változatát:
  - könyvfejezet, folyóiratcikk és konferenciakiadvány-közlemény
  - könyvek esetében a teljes könyv digitális változatának hiányában a címoldalak és egyéb bibliográfiai források oldalait (címoldal hátoldala–verzó, kiadásra, megjelenésre vonatkozó záradék–kolofon), a tartalom-és irodalomjegyzékeket és a tartalmi összefoglalót (fülszöveget, előszó, utószó)

  A fenti két pont esetében a digitalizált szövegek a szerzői jogi szabályok és a szerző által a szerződésben vállalt kötelezettségek betartásával tehetők nyilvánossá.

  Bővebb információk az intézményi repozitóriumról, az EDIT-ről: http://konyvtar.elte.hu/hu/edit

Adatfeltöltés az MTMT-ben
Dokumentumtipológia

Az MTMT-ben található Jellegek:

- Tudományos
- Oktatási
- Közérdekű
- Ismeretterjesztő
- Nem besorolt
- Műszaki
- Művészeti

Részletes leírásuk az MTMT Jelleg, típus, besorolás ismertetőjében (aktuális verziója).

Folyóiratok esetében a beállításhoz segítséget nyújt az MTMT Folyóirat adatbázisa: mtmt.hu –> Folyóiratok menüpont

Adatfeltöltés az MTMT-ben
Dokumentumtipológia

Főtípusok – a kézi felvitel ezek kiválasztásával kezdődik:

- Könyv
- Könyvrészlet
- Folyóiratcikk
- Egyéb konferenciaközlemény
- Egyéb konferenciakötet
- Oltalmi formák (szabadalom)
- Disszertáció
- Egyéb: pl. előadások, poszterek

Mit jelent a teljes tudományos mű fogalma?

- **Teljes tudományos mű fogalmát** és a **közleményfajtákat** szabályozza: az **MTA 2012.09.25.–ei elnökségi határozata**. Kivonata az MTMT oldalán a Dokumentumok között.
- Az **MTA doktora cím** elnyeréséhez benyújtott **pályázatoknál** a **teljes tudományos műveket értékelik**, ezek kerülnek be a közleményjegyzékbe, az MTMT-ben a táblázatos összefoglalóban ezek vannak kiemelve, és ezek adatait kell összegezni.
- A pályázathoz minden nem-teljes mű a további művekhez sorolandó, hozzászólás, korrekció, levelezés. Az absztraktok nem kerülnek felhasználásra a doktori eljárásban.
- Az idéző művekre vonatkozóan a teljes tudományos művekben történő idézések kerülnek értékelésre. Részletesen lásd a fenti kivonatban.

Mely közlemények számítanak teljes tudományos közleményeknek?

Teljes tudományos közleményfajták:

1. **Folyóiratban megjelentek**: szakcikk/tanulmány, összefoglaló cikk, rövid közlemény, sokszerzős vagy csoportos szerzőségű közlemény, forráskiadás, recenzió/kritika, műkritika, esszé.
2. **Könyvek**: szakkönyv, monográfia, kézikönyv, forráskiadás, kritikai kiadás, műhelytanulmány, atlasz.
3. **Könyvben megjelent**: szaktanulmány, esszé, forráskiadás, recenzió/kritika, műkritika, műtárgyleírás, térkép, műhelytanulmány része.
4. **Konferenciaközlemény**: folyóiratban, könyvben, egyéb konferenciakötetben (általában legalább 4 oldal).
5. **Oltalmi formák**: szabadalmak.
6. **Alkotás**: műszaki pályázatnál (az alkotás típus az MTMT-ben 2013-ban kerül bevezetésre).

Feltölthetők-e az előadások, konferenciaközlemények, absztraktok az MTMT-be?

- A folyóiratban meg nem jelent **előadások**, **poszterek** az MTMT **Egyéb/ Nem besorolt** kategóriába tölthetők fel. A leírás ún. Szabad mezőjében feltüntetve, hogy a tétel egy előadás vagy poszter.
- A konferenciakötetben megjelent konferenciaközlemények vagy absztraktok az **Egyéb konferenciaközlemény** főtípust kiválasztva tölthetők fel besorolásként az **Absztrakt** vagy a **Konferenciaközlemény** kategóriát választva.
- A folyóiratban megjelent **absztraktok** a **Folyóiratcikk/ Absztrakt** besorolással tölthetők fel.

Mi alapján történik az MTMT-ben a közlemények besorolása?

- **Formai szempontok** alapján: a főtípusok meghatározása pl. folyóiratcikk vagy könyv, könyvfejezet; tudományos vagy oktatási jelleg.
- **Tartalmi szempontok** alapján: a főtípusokon belüli besorolások: folyóiratcikknél pl. szakcikk, összefoglaló közlemény,recenzió/ kritika, ismertetés; könyvek esetében pl. szakkönyv vagy tanulmánykötet.
  Ezeket a besorolásokat **folyóiratoknál** pl. a folyóirat rovata vagy a teljes dokumentum ismérvei alapján lehet eldönteni. **Könyvek esetében** pl. a célközönség, tartalmi elemek alapján (nem saját könyvnél a címen kívül elolvasva az előszót, utószót, bevezetőt, megnézve a tartalomjegyzéket).
- A **Jelleg** meghatározásánál főként formai szempontok számítanak, de tartalmi szempontok is figyelembe veendők.

Az MTMT-be való feltöltés alapjai

- Az adatbázis hitelességéhez: **pontos** adatfeltöltés, lehetőség szerint **visszakereshetőség** biztosítása külső linkek (pl. könyvtári katalógus, egyéb adatbázisok) alapján.
- Egy közlemény **egyszer** legyen feltöltve, társszerzős mű esetén ehhez rendeljék magukat a társszerzők is.
- **Helyes besorolás** legyen beállítva a közleményeknél.

Adatfeltöltés az MTMT-ben

Kötelezően kitöltendő bibliográfiai adatok

- cím, szerzőség (szerző, szerkesztő, egyéb közreműködő),
- megjelenés helye, éve, kiadó;
- **könyveknél** a sorozati adatok, **könyvfejezet** és **cikk** esetében a kezdő és befejező oldalak (egyes publikációk esetében helyettük azonosító szerepel);
- **cikk esetében** még a folyóirat adatai, a cím, az évfolyam és szám;
- **konferencia közlemények** esetében a konferencia országa, városa, kezdő és befejező dátuma

A kötelező adatokat az MTMT feltöltéskor a különböző űrlapokon vékony keret jelzi.

Adatfeltöltés az MTMT-ben
A közleményfeltöltés lépései általánosan

1. Ha van társszerző, rákeresni, a megadott módon hozzárendelni a saját nevünket a közleményhez
2. Ha nincs még az MTMT-ben, adatbázisból importálással bevinni
3. Ha nincs adatbázisban, kézi felvitel a megfelelő főtípust választva
4. Kategorizálás – jelleg, besorolás ellenőrzése (bevitele, módosítása)
5. Azonosító adatokat - ISBN, DOI és linkeket hozzáadni
6. Adatokat pontosítani
7. Szerzői hozzárendelést ellenőrizni (beállítani)
8. Intézményt a szerzői hozzárendeléshez csatolni (ELTE-n belüli adminisztrátortól kérni)
9. Mentés (adatkiegészítés-kérés, duplum kezelés)
10. Jóváhagyás - szerzői
11. (Láttamozás, érvényesítés – adminisztrátori)

A feltöltés lépéseit gyakorlatban bemutatva részletesen lásd a Szerzői feltöltési útmutatóban.

Adatfeltöltés az MTMT-ben
Az idézők feltöltéséről általánosan

Idézők gyűjtése:

- **Citációs datbázisokból** áttöltés (forrás pl. Web of Science, Scopus)
- **Saját gyűjtéssel** ellenőrzött, azonosítható idézési adatok (pl. teljes szövegű adatbázisokban keresve, Google Scholar-ból, Google Books-ból, nyomtatott folyóiratokból, könyvekből) – ezek egy része áttölthető importálással, másik része kézi feltöltéssel vihető fel. Mindkettő feltöltési módnál fontos, hogy lehetőség szerint kapcsoljunk linket, amely az idézőre mutat.
- Bővebben lásd az Idézetfeltöltési ismertetőben.

Adatfeltöltés az MTMT-ben Dokumentumtipológia

Főtípusokon belüli főbb besorolások:

- **Könyv esetén**:
  - Szakkönyv
  - Monográfia
  - Tanulmánykötet
  - Kézikönyv
  - Felsőoktatási tankönyv (mindig Oktatási a jellege)
  - Forráskiadás

Az adatfeltöltés módjai az MTMT-ben

Az adatfeltöltés három módon történhet:

1. Társszerzők által felvitt közlemények magamhoz rendelése
2. Import adatbázisokból
3. Kézi közleményfelvitel

Ahol van rá lehetőség, **társszerző által feltöltött közleményhez való hozzárendeléssel** vagy **importálással** történjen az áttöltés a **visszakereshetőség** és **pontos bibliográfiai adatok**, **kevés manuális munka** érdekében

Az adatfeltöltés módjai az MTMT-ben
1. Társszerzők által felvitt közlemények magamhoz rendelése

Akkor használjuk, ha társszerzős a közlemény, ekkor minden esetben rá kell keresni, hogy feltöltötte-e már a társszerző vagy az adminisztrátor.

Az adatfeltöltés módjai az MTMT-ben

2. Import adatbázisokból

Előre programozott importálási lehetőségek az MTMT-ben:

- Web of Science (WoS): közlemények és idézők
- Scopus: közlemények és idézők
- Matarka: közlemények
- Google Scholar: közlemények és idézők

Az adatfeltöltés módjai az MTMT-ben

3. Kézi közleményfelvitel

Kézi közleményfelvitel, ellenőrzés forrásai:

EHM (EPA, Humanus, Matarka) közös kereső: főként humán területen könyvfejezetek, könyvek estében http://ehm.ek.szte.hu/ehm?p=0

MOKKA (Magyar Országos Közös Katalógus : főként magyar nyelvű könyvek esetében www.mokka.hu

WorldCat: idegen nyelvű könyvek esetében, kisebb arányban folyóiratcikk, könyvfejezet esetében http://www.worldcat.org/

DIGITÁLIS BÖLCSÉSZETI ALKALMAZÁSOK 1.: ÁLTALÁNOS BEMUTATÁS ÉS PÉLDÁK

MÁTYÁS MELINDA

ELTE EJC MEDNYÁNSZKY DÉNES KÖNYVTÁR

2025

DIGITÁLIS BÖLCSÉSZET FOGALMA, TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

- Fogalom jelentése tömören: Digitális eszközök használata a bölcsészet- és társadalomtudományokban
- Magyarországi előzmények:
  - ELTE BTK – Horváth Iván – BIÖP program (Bölcsészettudományi Informatika Önálló Program) – 1998-2010 cél: a tartalomgyártás új technológiáinak kutatása, digitális szövegkiadások pl. Gépeskönyvek https://www.btk.elte.hu/gepeskonyv , elődje: http://magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/tk.html (Hálózati kritikai kiadások; Hálózati tankönyvek, szöveggyűjtemények; Irodalmi adatbázisok; Kortárs szépirodalom; Tanulmányok) és a Régi magyar irodalmi szöveggyűjtemény - http://magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/corpus/corpus.htm , eredeti oldal: http://magyar-irodalom.elte.hu/
  - DE: Klasszikus Magyar Irodalmi Textológiai Kutatócsoport - https://textologia.unideb.hu/elektronikus-kiadasok/
  - MEK, Neumann János Multimédia Központ és Digitális Könyvtár, Digitális Irodalmi Akadémia (DIA) - https://pim.hu/hu/dia#

DIGITÁLIS BÖLCSÉSZET FOGALMA, TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS(FOLYT.)

- Előzmények (folyt.):
  - DE, PPKE – digitális bölcsészet MA képzés 2010-2017
  - 2017- ELTE BTK Digitális Bölcsészeti Központ https://elte-dh.hu/ , Digitális Bölcsészet folyóirat https://ojs.elte.hu/digitalisbolcseszet
  - 2023 – digitális bölcsészet szakirányú képzés indítása az ELTE BTK-n

A DIGITÁLIS BÖLCSÉSZET KUTATÁSI IRÁNYAI

- Számítógépes szövegelemzés, korpusznyelvészeti módszerek primer szövegforrások és a szakirodalom elemzésére a bölcsészeti és a társadalomtudományi kérdezésmódnak megfelelően, téma modellezés, automatikus tárgyszavazás, hierarchikus és többnyelvű tárgyszórendszerek (ontológiák).
- Távoli olvasás (distant reading), stilometria, adatvizualizáció: irodalmi szövegek, történeti szövegforrások nyelvstatisztikai alapú elemzése, írott források elemzése mély tanulási (deep learning) módszerekkel, hangzó anyagok automatikus feldolgozása.
- Szemantikus web, nyílt kapcsolt adatok (Linked Open Data): metaadatok, ontológiák reprezentációja RDF formában, meglévő adatbázisok félautomatikus konverziója, adatgazdagítás; többforrású, szemantikus keresések, források és szakirodalom szemantikus annotációja.
- Keresőnyelvek, indexelő eszközök, szövegbányászat; automatikus névfelismerés (Named Entity Recognition) és azonosítás.
- Virtuális kutatókörnyezet fejlesztése bölcsészeti és társadalomtudományi kutatások elősegítésére, hatékonyságának mérése; automatikus intertextus- és plágiumkeresés, szakirodalom/bibliográfiai utalások azonnali gépi keresése, elemzése. Gépi tudománymetria.
- GeoTagging: földrajzi adatok azonosítása, vizualizációja nagy szöveg-korpuszokban.
- Digitális filológia: tudományos szövegkiadások jelölőnyelvi átiratai és ezek feldolgozása (fél)automatikus eszközökkel (forrás: 1. cikk a felhasznált irodalom listából)
- Vö.: MI által nyújtott megoldások

DIGITÁLIS BÖLCSÉSZETI ESZKÖZÖK KÖZÖS JELLEMZŐI, TANÁCSOK

- Sokszor egy-egy eszköz tiszavirág-életű, hamar megszűnik a fejlesztése, eltűnik az internetről.
- Egy-egy eszköz pedig sikeres lesz és fejlődik tovább, esetenként fizetőssé válik (pl. Transkribus).
- Érdemes mindig biztonsági mentést készíteni az online digitális eszközzel készített tartalmainkról, hogy ne vesszenek el akkor se, ha megszűnne az oldal.
- Figyeljünk mindig egy-egy alkalmazásnál a dátumokra, hogy mikor frissítették utoljára az oldalt vagy az adatokat, eseményeket.

DIGITÁLIS BÖLCSÉSZET ESZKÖZEI - GYŰJTEMÉNYEK

- Tennesse Library gyűjteménye: https://libguides.utk.edu/c.php?g=363749&p=6152070
- New York Libraries-é: https://guides.nyu.edu/digital-humanities/tools-and-software (kategóriák: térképek és idővonalak, digitális történetmesélés, szövegelemzés, vizualizáció, tartalomkezelő rendszerek, webszerkesztés, programozás, általános programok, projektmenedzsment, animáció)
- MIT Libraries gyűjteménye: https://libguides.mit.edu/c.php?g=176357&p=1158575
- ~~Hackastory: https://tools.hackastory.com/#categories~~
- UNC gyűjteménye: http://digitalhumanities.unc.edu/resources/tools/
- Tapor 3 – szövegelemzési eszközök
- Digital Toy Chest for Humanities: http://dhresourcesforprojectbuilding.pbworks.com/w/page/69244319/Digital%20Humanities%20Tools
- European Association for Di-gital Humanities (EADH projektjei): https://eadh.org/projects

ALKALMAZÁSI PÉLDÁK

- Vayant tools - https://voyant-tools.org/ : „A Voyant egy ingyenes webes alkalmazás, amelynek segítségével szövegek analízisét lehet elvégezni, például a korpuszok különböző interpretálására ad lehetőséget. Fejlesztői a kanadai Stefan Sinclair(McGuill University) és Geoffrey Rockwell (University of Alberta). A szöveg különbözőelemzéseire egyszerre öt eszköz (korpusz-, dokumentum-, vizualizációs-, rács-, további eszközök) használható. A felületen látható alkalmazások: szöveg-felhő, olvasó, dokumentum összefüggések, összefoglaló és kontextus. A felület személyre szabható és bármely eszköz felcserélhető." (2. cikk a felhasznált irodalom listából) (pl. szöveg https://mek.oszk.hu/00600/00656/html/02.htm#2)

- ~~Heurist – interaktív adatbázisépítés bölcsészeknek - https://heuristnetwork.org/~~
  - „Az University of Sydney által fejlesztett nyílt forráskódú, ingyenesrendszer, amely a humán területek kutatóinak nyújt lehetőséget saját adatbázisuk létrehozására, adataik strukturálására és gyűjteményük publikálására. Az adatbázis kezelőfelülete rendkívül egyszerű, három főmenüpontból áll: 1. kezelés, 2. adat hozzáadása, 3.szűrők és publikálás. A Menedzselés menüpont alatt az adatbázis adminisztrátori funkciói érhetők el: itt lehet létrehozni a mobileszközre optimalizált applikációt, emellett pedig az adatbázis struktúráját fejleszthetjük, valamint új adatbázisok kialakítására is lehetőség van. Az adatbázisba importálhatók a rekordok, valamint e-mailjeink is arathatók." (2. cikk a felhasznált irodalom listából)
  - Transkribus: https://readcoop.eu/ - kéziratok átírására emberi erőforrással illetve gépi támogatással

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA

- Kérdés, hogy mennyire váltja fel / ki a digitális bölcsészeti alkalmazásokat. Pl. a Chat GPT képes a tulajdonnév-felismerésre (Named Entity Recognition)
- Kutatástámogató eszköz: https://www.researchrabbit.ai/ - irodalomjegyzékek szerzőinek, a szerzők további műveinek, és szerzőtársainak vizsgálata, hasonló írások keresése
- AI eszközök gyűjteménye: https://www.futurepedia.io/
- E-mail asszisztens: https://tryellie.com/
- Tetszőleges PDF tartalmának visszakérdezése: https://www.chatpdf.com/
- Hasonló eszköz: NotebookLM: https://notebooklm.google

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Kiszl Péter: Digitális bölcsészet – régi-új horizontok az interdiszciplinaritásban. HUNGAROLÓGIAI KÖZLEMÉNYEK (ÚJVIDÉK) 19 : 1 pp. 85-100. , 16 p. (2018)
2. Kiszl Péter Móring Tibor: Digitális bölcsészet a könyvtár- és információtudományban 1. rész: A digitális bölcsészet alkalmazásválasztéka TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS 65 : 11 pp. 547-569. , 23 p. (2018) https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/9299/10865
3. Kiszl Péter ; Mátyás Melinda: Digitális bölcsészet a könyvtár- és információtudományban. 2. rész: Európai kutatástámogató projektek TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS 65 : 12 pp. 615-626. , 12 p. (2018) https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/9784/11327

A SHIBBOLETH TÁVOLI ELÉRÉS BEÁLLÍTÁSA OTTHONI SZÁMÍTÓGÉPEN AZ EBSCO ADATBÁZISHOZ

Mátyás Melinda

ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár

2018

MI A SHIBBOLETH?

- Egy azonosításra használható nyílt forráskódú (open source) szoftver.
- Az EBSCO adatbázisán kívül még néhány ELTE-s előfizetett adatbázisnál elérhető ez a fajta azonosítás a távoli hozzáféréshez. Az EBSCO-nál kicsit máshogy néz ki a használat menete, ezért mutatom be.
- Elérhető még pl. a következőknél: Akadémiai Kiadó folyóiratai, MERSZ (Magyar Elektronikus Referenszművek)

1. KONYVTAR.ELTE.HU - ADATBÁZISOK

2. ACADEMIC SEARCH COMPLETE/ULTIMATE SHIBBOLETH LINKJE

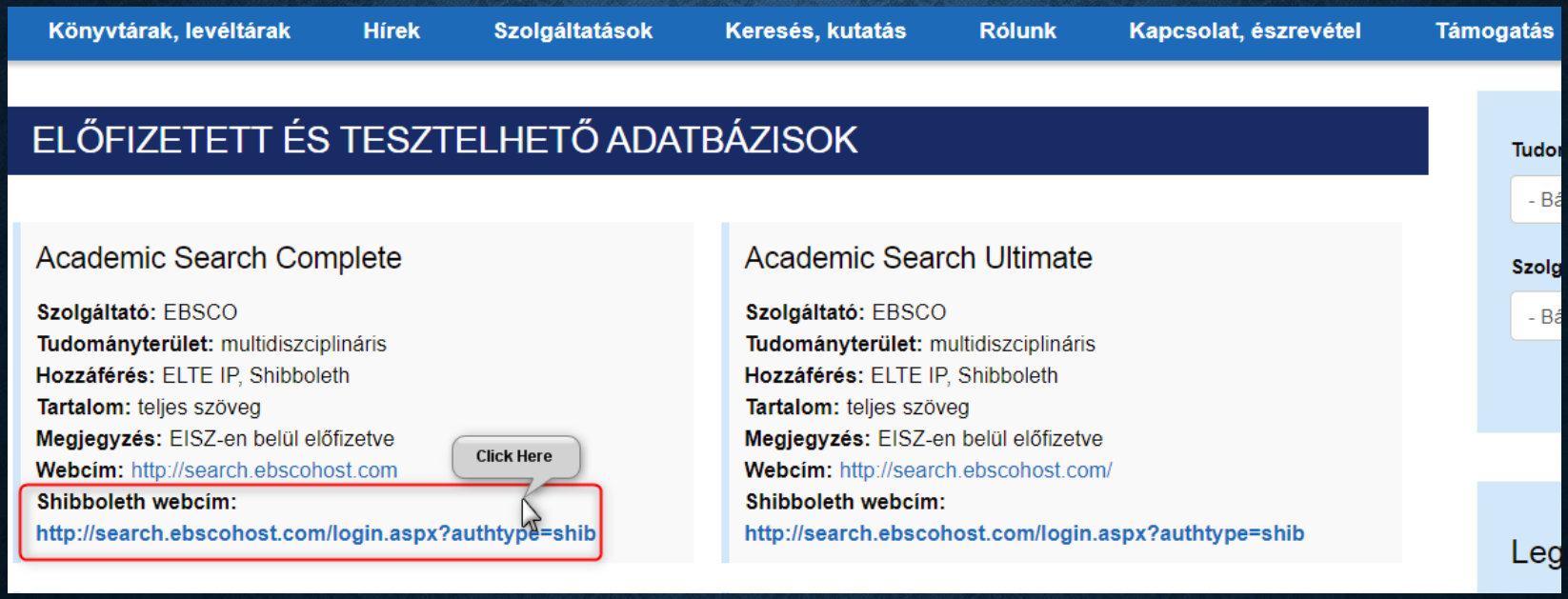

3. HUNGARIAN EDUID HU FEDERATION VÁLASZTÁSA

4. ELTE KIVÁLASZTÁSA

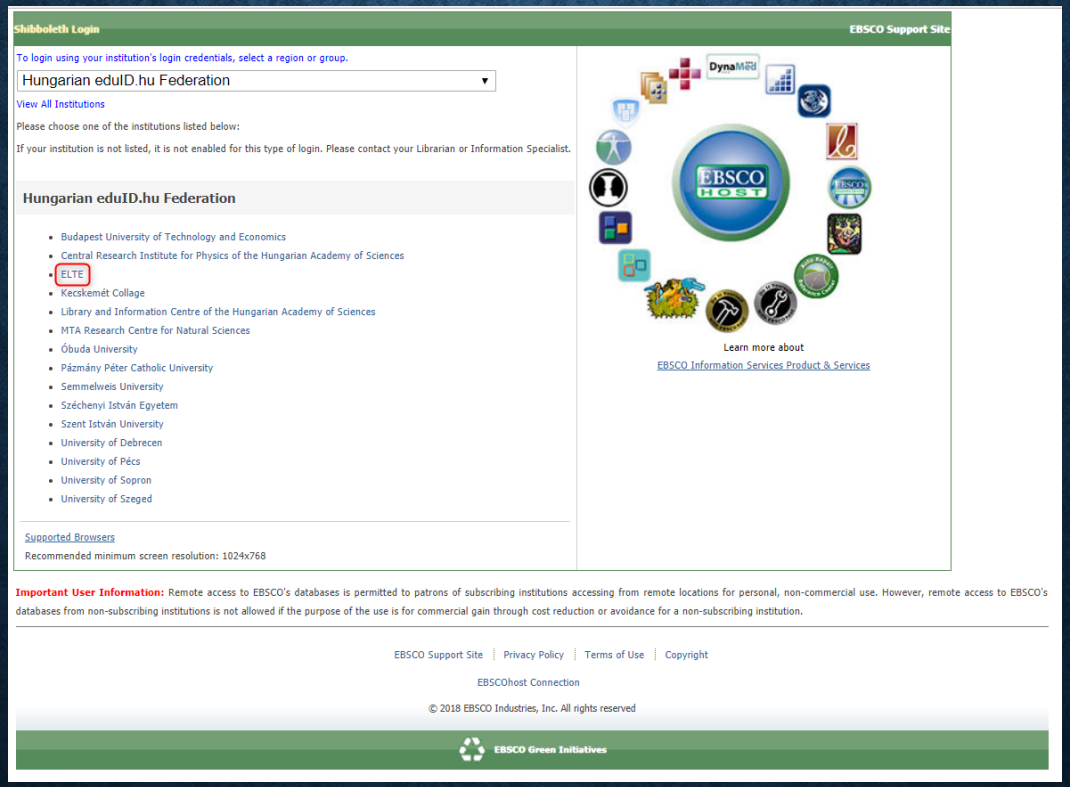

5. BEJELENTKEZÉS A CAESAR-AZONOSÍTÓVAL

6. AZ ADATBÁZIS ELÉRHETŐ

